

Mashelo Ma Anfem na Ruru Ta Amari Ma Rawuni Kpet

KAWASAR ANKAN

Ɔwa ta salata kɔsothne ayiki a komane an fem akpet, ɔwa yi amari mɛthɛnane a komane na-e, na yi angbeth na rawankom, mlompɪ, yi mɛthɔfɛl ka nɔru.

Ɔwa, ka kɔlɔ agbɔr yi kɔsay amari ma anfem akpet ml po kɔlɔ kɔdɪfɛthane lke po lɛsɛr tɛtemp ta anfem akpet, ɔwa kɛ po kɔlɔ ka ruru lre, pɛ yi naɣrɔ anfem akpet maɣba naɣ rawankom ra kɔfɔf, kɛtɔɣ ɛdina, kɛte ba rɛnes kɛpa ye, lɛɛ na tha yi mɛfela ma anfem akpet thɔɣ bɛ nɔru. Ɔwa ɔ fisa ti, kɔml a te gbɔndar anfem rɛ tɔy o tɔy bɛ mɛ yɔ na an thɛnthone tɛ kɛfumpɛr ane bɛt anɔso mɛ thɛlɛr na-e, ɔwa tɛsoma, a yi tɛkɛ bot ɛthɔ mɛkunkɛla na-e.

Ɔwa a yi tɛkɛ sakɛthi lɛkɛra lke dɛr o dɛr, tɛkɛ yɔ tɛthɔf ta ruru bɛ tɛmanɛ. Ɔwa tɛsoma anfem na tɛthɔf bɛ an wɔrɛne ka ruru, an bot ka mɛsekrane maɣ tɛkɛ bɛɣ kɔml an gbasi ɔfu fɛlen malane ma kɔsoɣ anfem akpet amari a komane na, ka ayiki yi to wuni kpet ɔ yi-e, kɛpa runiɣanɪ, yi bom naɣ a thɛnanɛ. Ɔwa an bɛɣ tɛkɛ sɛkl ro di rawankom yi mayi mɛkolomɔ anfem akpet.

Ɔwa rokɔm kati bɛ tɛthɔf lte yi ka anɛnki ane, tɛsoɛ kɛpa, tɛ tɛ wɔrɛnɛ rɛkin yi tɛthɔf ta ruru tɛk sakɛthi yi kɛwɔp amari a komane anfem akpet yi tɛwankom tɛɣ.

Ɔwa anɔro bɛɣ tɛ kɛyi kɔsothne amari lme yi rawankom lre, yɔ yi anɛkolo na mɛsekrane lme.

Tɛsoma Akamathɔ ka Anfem na Ruru kɛ Thɛsɔ

lɛkɛra lke kɛpa :

Mashelo ma kɔsoɣ amari a komane anfem akpet lme, ml yi ɔtɛml wa wuni o wuni yi ka tɛthɔf ta ruru bɛ kɔml wuni o wuni, agbɔr o gbɔr ka ruru, ɔ yi tɛkɛ bot mɛsekrane lme rɛ mɛrɔ lɔkɔ bɛ, rɛ kɛthɛkɛsɔ anfem akpet kɔml an sɛkl kɔyikis amari a komane anfem akpet yi tɛwankom taɣ ro di, kɛtɔɣ ka anɛ yi ka tɛthɔf ro kor yi ane yi ka tɛthɔf tɛbraɣ. Kɔml anfem bɛ ka ruru an wɔp mɛsekrane lme. Ɔwa kɔml an sothne, yi kɛwɔp mɛsekrane lme kɛtɔɣ ka anfem na tɛthɔf yi ka anɛnki lɛɛ yi kɛtɔɣ ka anfem bɛ maɣ kaman-e :

1. Anɛsɛkɛl ɔtɔtɔkɔ

A kom anfem akpet bɛ na a thɛnane yi rawankom. Ɔwa an ba mɛmari mɛthɛnane. Ɔwa an ba mɛfith yi tɛchemp. Chiyaɣ, an yi tɛkɛ gbasi anɛkos naɣ mɔ kɛpa na tɛkom.

2. Anɛsɛkɛl bɛkl mɛrɛɣ

Wuni o wuni ɔ ba mari ma rawankom, yi mɛmari a bot ka mɛsekrane ame, kama a te say kɔ tɛ lɔbɔnshɔ, mɛyi ma anɛdɛr naɣ, kɛpa uwan duni thɛlɔm wunibom, sothlɔm ɔtɛnt maɣ fɔf, anɛdina maɣ tɛɣ, thɛlɔm kɛpa angbɔr an yi, tɛkɛ lte mɔ wɔp ka amɛrɔ naɣ, anɛthɔf naɣ, thɛlɔm anɛbɔnshɔ ɔ wur, tɛ

monε, ta ro a kom ko-o, yi mætəma ɔ-e. Rodi kati so, a ye təkə yɔ ko agbɔy tɛ kɛpa aɲgbɔp aɲe rɔ yi, amari ɔ tɛmɔ, thalɔm mɔtɛmɔ ma aɲthɔf, thalɔm aɲgbɔɲ ɔwuni ɔ yi-e, thalɔm kɛpa aɲthɔf aɲe po chiya ka aɲyɛthɛ ɲati, thalɔm a taɲ ɲi mɔshehɛkɛ, aɲyi ro ratha ka ɔthɔf ɔlɔm, thalɔm aɲ bayɛ ɔtɛ ma yɔ ka aɲyɛthɛ ɲate.

3. Aɲsəkəl beka mɛsas

Wuni o wuni ɔ ba amari ta aɲesəm ɲɔɲ, rɔwankom rɔɲ yi kɔfisɔs aɲesəm ɲɔɲ.

4. Aɲsəkəl beka mɔɲlɛ

A ye so təkə wop wuni rɛtar, thalɔm kɛyis ko mɛshɛkɛ. A ye so təkə wop wuni, kɛthila atar dɛ rɔɲ o rɔɲ. Kɛthila aɲfɛm ka rɔtar a yi təkə gbɛɲɛ ki.

5. Aɲsəkəl beka tamath

A ye təkə thɔlɛr, kɛsɔmpar, thalɔm kɛgbalo wuni ka aɲfɔsɔ rɛkɔm.

6. Aɲsəkəl beka tamthurukin

Wuni o wuni ɔ ba amari mɔɲ a yi təkə sɔɲ ko kɛtanɲɔnɛ ka aɲthɔ-e.

7. Aɲsəkəl beka tamthɛdɛrɔɲ

Aɲfɛm ɔkɛpɛt a thɛnɔnɛ teri ro der ka aɲthɔ. ɔwa aɲ ba amari ma kɔmɔ aɲthɔ aɲ gbɛpɛr ɲa. ɔwa aɲ ba amari ma kɔmɔ aɲthɔ aɲ bum ɲa kɛwɔr ka aɲɛ mɛ yɔ ɲa aɲgbɔy; ta aɲɛ mɛshim mɔsɛkranɛ ɔmɛ, thalɔ m təkə yɔ aɲfɛm ɔlɔm aɲ lɛsɛr mɔsɛkranɛ ɔmɛ.

8. Aɲsəkəl beka tamthɛrɛsas

Wuni o wuni ɔ ba amari kɔmɔ a thonkanɛ ko ta bepi wuni o wuni ɔ kɛthi ko amari mɔɲ ka rɛwuni kɛpɛt kɛtanɲɔnɛ ka aɲ thɔ.

9. Aɲsəkəl beka tamthɛrɛɲanlɛ

A ye təkə barkar wuni ka aɲfɔsɔ. A ye təkə bot ko dɛr ɔfɛnɔnɛ thalɔm kɛfitha ko rɔthɔf ɔtɛl ka mɔ tɛ mɔ yema.

10. Aɲsəkəl beka tɔfɔt

A yi təkə sɔɲ wuni o wuni ɔfɛrɛ ɔthɛnɔnɛ suɔ ko ɛlɔɲs ka aɲbare ɲa aɲthonkas gbɛrɛthɛ mɛ tɛ yɔ aɲgbɔy ka kɔgbɛngbɛn amari mɔɲ yi aɲgbɛthɛ ɲɔɲ, yi mɔlɛs thalɔm tɔlɛs a pa tɔ yɔ-e.

11. Aɲsəkəl beka tɔfɔt ɲin

ɔwa wuni o wuni a po bot ka aɲbare ɲa aɲthonkas bɛ ta mɔlɛs a pa mɔ yɔ-e, a ye təkə gbasi kɛpa ɔtɛ a lɔm kɛpa tɔ yu-e tɛtɛɲ, haɲ thas a po gbɛngbɛɲ yi kɛlɛfthi lɛfthi. ɔwa a sɔɲ ko aɲfɛrɛ ɲa kɛthonka kɔmɔ ɔ kɛthineka ɔtɛ a dɛɲ ko. ɔwa thas a bɛp kɛpa ɔtɛ a l m tɛtɛɲ yenka ma wop ko tɛn.

ɔwa a ye təkəwop wuni ka aɲthɔ ka mɔlɛs ɔmɛ pɛyi ɔ botɛ ri mɔta mɔɲ, pɛ

ka aṅtho ɲa aṅthoɔ ɲoɲ-o, thalɔm aṅthoɔ aṭel ka aṭoko a ɔɔ mɔlɔs mati-e. Owa a ye tɔkɔ thɔlɔr wuni pɔ thas mɔ to a bot tɔkɔthɔlɔr wuni mɔshim aṅtho ka aṅlɔko ɔ shim aṅtho-ɔ.

12. Aṅsɔkɔl bɔka tɔfɔt mɔrɔɲ

A ye tɔkɔ bot kɔsɔɲ ka aṅgbundu, aṅbɔnsho, mɔyira thalɔm aṭe mɔ gbaɔ, owa kɔsambos ayiki tɔɲ yi aṅes ɲo aṭinɔ. Owa wuni o wuni ba amari ma ka ɔɔ aṅtho aṅ chimɔ ko ka aṅe mɔ bot ko kɔsɔɲ-e.

13. Aṅsɔkɔl bɔka tɔfɔt mɔsas

Wuni o wuni ɔ ba rɔwankom ra kaṭɔnɛ ro ɔ yema yi kɔbot mɔyira mɔɲ ro ɔ yema-e ra thoɔ o thoɔ.

Owa wuni o wani ɔ ba amari ma kaṭey hali ro a kom ko-e tɔkɔ kɔnɛ ro ɔ yema-e, thalɔm kɔkalɔnɛ ro ɔ wur-e.

14. Aṅsɔkɔl bɔka tɔfɔt mɔɲɔ

Wuni o wuni ɔ ba amari ma kaṅbuke ɔ ko mɔnkɔnɛ rɔ aṅthoɔ aṭom, kaṃa a te dif ko.

Owa a ye tɔkɔ nɔy ko amari aṃe ta salata ɛɔɔ ɛyay yay, thalɔm rɔ tɔtɔk tɔlɔm tɔ wɔɲ rɔpɔlitikis, thalɔm tɔtɔk te lɔsɔr mɔthank ma aṅyunayṭɔd Neshɔn.

15. Aṅsɔkɔl bɔka tɔfɔt tamath

Wuni o wuni ɔ ba amari tɔkɔ yira ka aṅthoɔ ɲoɲ.

Owa wuni ɔ baye mari tɔkɔ kaṭhi ɔkos kɔɲ amari ma kayi ukin ka aṅthoɔ ɲoɲ, thalɔm kɔbɛnt ko kaṃa ɔ te shinkar kayi ukin ka aṅthoɔ ɔ te yema.

16. Aṅsɔkɔl bɔka tɔfɔt tamthrukin

Aṅfɔm aruni yi aṅfɔm abom po tɛna-e, aṅ ba mɔri tɔkɔ nɔntɔnɛ mɔ to aṅ yema-e; tɔkɔ te kɔlɛnɛ tɔ aṭɔnsho, aṅthoɔ, thalɔm aṅdina kaṃa aṅ tɔpi tɔlek taɲ.

Owa a ye tɔkɔ nɔt wuni kɔ kɔnɛ baɔ ka owe ɔ te yema. Aṅe mɔnɔntɔnɛ-e, aṅ yi tɔkɔ bɛɲ ka mɔyema mɔɲ.

Owa mɔ pɔyi rɔlek ra mɔyira rɔ yi kaṭoth ka aṭɔlɔɲ kɔlɔɲ ka mɔyiranɛ-e, aṅɔ ka aṭɔlɔɲ bɛ yi ka aṅthoɔfe, a yi tɔkɔ bum ɲa dɔ rɔɲ o rɔɲ mɔɲ yema yɔtha-e.

17. Aṅsɔkɔl bɔka tɔfɔt tamthɔdɔrɔɲ

Wuni o wuni ɔ ba amari tɔkɔ ba aṭɛɲ kɔɲ kɔn son. Owa ɔ gbɔli sɔ kaɔ ba aṭɛɲ yi aṭɔm aṭomɲ.

Owa wuni ɔ baye mari tɔkɔ kaṭhi ko ki rɔ fɔsɔ rɔkom.

18. Aṅsɔkɔl bɔka tɔfɔt tamthresas

Wuni o wuni ɔ ba amari ma rɔwankom ra kaṭɔmtɔmɛ to ɔ yema, ɛnɔnɛ yɔɲ yi

Ληδina ɔ yema wop-e. Wa ɔ ba λmari ma κλshinkar Ληδina ɔ yema, yi mλlane mɔŋ. ɔwa ɔ ba rλwankom ra κλthəksλ, κλbλtho, κλtaŋaŋe yi κəthəksλ mλlane mɔŋ pəyi kɔŋ son-o, ka λkələŋ kələŋ yi afəm alɔm-o, dər ɔgberkethe-o, thalɔm ka λŋ gbundu ŋɔŋ.

19. Ληsəkəl beka tɔfɔt tamthreŋanle

Wuni o wuni ɔ ba rλwankom ra λte ɔ təml yi κλfɔf λte ɔ yema-e. ɔwa rλwankom λre ɔ ba ri təkə bət λte ɔ nanε kə tə bot kɔ kə səŋ yi κəthens, thalɔm kəsakəthi təra yi εtəmtəmnε də rɔŋ o rɔŋ kə təkələnε ro ɔ yi-e.

20. Ληsəkəl beka kəgba

Wuni o wuni ɔ ba λmari ma κλwop məgbane məthɔfəl yi kəkulune aŋe ɔ yema-e.

A ye təkə fɔsar wuni κλml ɔ kəkulune ka λte ɔ te yema-e.

21. Ληsəkəl beka kəgba ŋin

Wuni o wuni ɔ ba λmari ma κλgbasi λgbλp ka λŋkwament ŋa aŋthɔf ŋɔŋ, kətλŋ ka kɔŋɔŋ gbeŋ thalɔm ka ɔwe ɔ thithe.

Λŋkwhament λŋ yi təkətλŋanε λte aŋfem aŋ yema-e. ɔwa mλyema λme aŋ tə tɔrine ŋλ ka κλtente thith aŋe aŋ yema-e, ka aŋgbundu. ɔwa a ye təkə pənsħanε λmari ma wuni o wuni po bək təkɪ thith wuni-e, kama ɔ thith ɔwe ɔ yema ɔ təma ta λtɔŋ.

[Missing?]

22. Ληsəkəl beka kəgba mλrəŋ

ɔwa mλ pəyi wuni o wuni ɔ yi kətɔŋ ka aŋfəm λkəpet-e, ɔ ba λmari ma κλmλranε kɔ κλml pəfisa kɔ kətλŋ ka εmar ya aŋthɔf, εmar ya tλthɔf tətəl, kətλŋanε ka mɔ to ɔ gbəli təml ukolo yi yiki kətɔŋ ka aŋkos ŋɔŋ.

23. Ληsəkəl beka kəgba εsas

ɔwa wuni o wuni ɔ ba λmari ma κλworək mλpanth, rλwankom ra κλthith kɔ rəmλpanth yi ka ɔlompi wati κλml λte pənsħanε kəsɔŋ wuni mλpanth.

ɔwa wuni o wuni ɔ yi təkə ba λrλm λthənλnε bepi aŋ yɔ məpath məthənλnε kəte tɔ λgbay.

A yi təkə rλm wuni o wuni λrλm λfino mə gbəli sɔŋ kɔ ayiki tɔŋ ka rλlek rɔŋ yi kəmar mλtλy məlɔm ɔ yi təkə yɔ ka λkələŋ kələŋ ɔyi-e.

Wuni o wuni ɔ ba λmari təkə kulune, thalɔm kətəpi λnənki mə chimλ kɔ κλml ɔ sɔthɔ λrλm λfino ka mapanth mɔ worək-e.

24. Ληsəkəl beka kəgba manle

Wuni o wuni ɔ ba λmari ma κλfothane kəwur κλyɔ mλpanth to ɔ yema. ɔwa ɔ ba λmari ma κλsɔŋ kɔ λlɔkɔ mɔ fothane λlɔkɔ o lɔkɔ.

25. Ληsəkəl beka kəgba tamath

Wuni o wuni ɔ ba ʌmari ma kayi uyenki mæder, yi kɔbɔr kɔŋ. Ɔwa aŋ yi təkə ba ɛdi ɛbeki, ɛyet ɛwɔŋ, aŋseth kɔyi, tɔl ɛbeki, ɛmar ya ʌŋthɔf. Ɔwa ɔ yi təkə sɔthɔ ʌmar ka ʌŋlɔkɔ mɔ te yi rə mæpanth-e, thalɔm utuy, bepi ɔ səkɛ ulopɔnɛ, thalɔm kəsəkɛ ubora, ubaki, ɔwa sɔthəlɔm mɔ mɔ tɔ sɔ gbəli worək ka aŋyethɛ ŋɔŋ.

Aŋkomra yi aŋfɛth bɛ a yi təkə sɔŋ ŋa məmari mæthɔkɔŋ. Aŋfɛth ʌŋɛ ma kom ka kɔ te tha nɔntanɛ yinkɔ te tha nɔntɔnɛŋ, a yi təkə sɔŋ ŋa ɛmar ɛthənənɛ.

26. ʌŋsəkəl beka kəgba tamthurukin

Uwath 0 wath ɔba ʌmari ma k ʌyɔkɔ ɔKarɔn A yi təkə yɔ wath o wath ɔ pon kɔ kɔraŋ ka ʌtaranthe tɛfɛth. Kɛrɛ kɔthəkəs tɔtɔl yi kɔkɔraŋ kəboli rəkɔm a yi təkə sɔŋ ki ka aŋfɛth ʌŋɛ gbəli thəkəs yi kɔkaraŋ kati.

Ɔwa kakaraŋ a yi təkə yɔ ki kɔmɔ kə gbəli mar ɔwuni kɔmɔ ɔ kɔ rodi, tɔ kəbɔr ʌyiki tɔŋ yi rɔwankom rɔŋ. Ɔwa kəyi təkə gbəli kɔrɔ kɔ kəsɔthranɛ ɛmerɔ, kɔmuyɔnɛ, kə kɔrɔ rəyathki kəɔŋ ka tɔ bona ta ʌrɔru, aŋfəm ʌkəpet, ɛdina ɛgbaske gbaske, ɔwa yi kə kɔrɔ mæthɔfəl mɔ to ʌŋyunatɛd Neshon aŋ yema-e.

Aŋkomra aŋ ba ʌmari ma kathith kɔ kə karaŋ kaŋ yema aŋfɛth ŋaŋ aŋ karaŋ-e.

27. ʌŋsəkəl beka kəgba tamthəderəŋ

Ɔwa wuni o wuni ɔba ʌmari ma kɔtɔŋ mɔkur ma aŋfəm ŋɔŋ ʌmɛ ɔ yema-e, yi ka ʌkələŋ kələŋ ɔ yi-e. Ɔ yi təkə yanthɛnɛ mɔtɔy ʌmɛ, ɔwa ɔ yi təkə mar kɔmɔ mɔ kɔ ro di ka mɔyɛŋ.

Wuni o wuni ɔ ba ʌmari ma kəbum mɔyi, mɔyɛt ʌmɛ ɔ bɛmpa yi ʌtafa ʌtɛ kɔɔŋ ɔ gbal-e.

28. ʌŋsəkəl beka kəgba tamthresas

Ɔwa wuni o wuni ɔ ba ʌmari ma kɔtɔŋɔnɛ ʌŋɛ ɔ yema pəyi ka aŋthɔf ŋɔŋ rəkɔr-o, thɔɔm rə təthɔf tətɛl ro mɔ gbəli sɔthɔ ʌŋfɛrɛ ŋa ka sɔthɔ mɔtɔy ʌmɛ bɛ a gbal ka mɔsekranɛ ʌmɛ ka rɔwankom rɔŋ kəyankaŋ.

29. ʌŋsəkəl beka kəgba tamthreŋɔlɛ

Ɔwa wuni o wuni ɔ ba ʌŋgbethɛ ŋa təkə mar ʌkələŋ kələŋ ɔ sɔthɔ rɔwankom bɛ ɔ po tɛŋa yi kəwɔr ŋaŋiɛŋ.

Ɔwa hali ma apa wuni o wuni ɔ ba ʌmari yi rɔwankomrɔŋ, ta tɔrɔ ti kəpa ɔ yi ro ratha ka ʌ ŋthɔ. Ɔwa ɔ yi təkə yikis ʌmari yi rɔwankom ra aŋkɔs ŋɔŋ. Ɔwa ɔ aŋfəm ŋa rɔwankom.

Ɔwa ʌmari ʌmɛ yi rɔwankom ʌrɛ, ɛ sɔŋ yɛ wuni mari təkə te tɔŋɔnɛ mɔbotəs ma ʌŋyunaytɛd Neshon.

30. ʌŋsəkəl beka kəgba tɔfɔt

Ɔwa ʌtɛ yi ka mɔsekranɛ ʌmɛ bɛ, a yɛ təkə gbasi ti təkə sɔmpar ʌŋthɔf, wuni o wuni, thalɔm ʌnənki ŋa ʌŋfəm, thalɔm təkə kasara ʌmari yi

rwankom yi ka masekrane ame.